

ТИЈАНА СЛАДОЈЕ

РИБА. МАЧ.

РИБА. МАЧ.

Сабљарка. Никад нисам помишљала да се то чудо једе. Пре бих рекла да она може да поједе мене. На уском простору који раздваја два копна и спаја два мора живе разна створења, од, како веле, морских сирена, разних врста риба, па до, богме, ајкула. Али једна је ипак краљица мореуза, она која проверено ту живи и умире од античког доба. Сабљарка. Ваш став према овој риби може зависити од редоследа догађаја. Да ли сте прво пробали неки од преукусних калабријских специјалитета од ње или сте прво чули легенду о њој.

Не сећам се шта је код мене био случај, али било како било, риболовачка прича о походу на сабљарку каже:

Ова риба није од оних животиња које цео живот проводе са једним партнером, али је њена љубавна прича и те како дирљива, а њене љубави... па, фаталне. Кад иду у лов на сабљарку, рибари увек прво траже женке. Не због тога што су крупније, већ зато што знају да ће тиме осигурати двоструки улов. Када одабере партнерку за ту сезону, мужјак је не напушта, свуда иде за њом, па и у смрт. Кажу да се на све начине витешки бори да ослободи и утешу своју драгу, најчешће прободену харпуном. За своју јуначку борбу обично добија само неку врсту одавања почести које из сујеверја или ко зна чега рибари изводе када их извуку на палубу. С друге стране, ако је мужјак тај ког људска сабља првог дохвати, женка ће, због бриге за потомство, побећи главом без обзира. Да парафразирам једну народну песму, и рибе воле као и људи.

За парафразама можда и нема толико потребе, јер је истиниту и тужну љубавну причу сабљарки опевао чувени Доменико Модуњо у својој песми „U Pesci Spada”. Не морате знате италијански (а ни дијалекат на ком је песма отпевана) да бисте разумели драму и бол о којима говори.

Има оних који после приче не могу да зауставе сузе и одбијају да окусе ову рибу, иако је она специјалитет у местима око Месинског пролаза.

Има оних који су је већ пробали, али се после овог сазнања горко кају и никада више то не чине.

Има оних који једу, а плачу.

Има оних које прича ама баш нимало не дотиче.

И сви су у праву.

Ја сам уз причу добила и рецепт за ролнице од сабљарке, али ми се чини неукусно поделити га овде.

Ако неког после свега и то занима, нек се јави.

Урлик рибара којим објављују улов, неми урлик рибљег бола, једна песма, и све је јасно.

ЈА САМ СВОЈ СУВЕНИР КУПИЛА

Ја сам свој сувенир купила.

Он је на толико нивоа, и бољи је од било ког магнета.

Вртим се око тржног центра Corte Inglés на Тргу Callao, у Мадриду. Била сам у куповини, и крећем полако кући. У том делу је највећа концентрација људи који просе. Видим човека спуштене главе који готово дрема. Пре тога сам прошла поред доста њих, не стајући, мимо обичаја. Али код њега сам застала. Видим папир са ситнишем, оставим нешто и прођем. И пролазећи спазим слике. Али прођем... Ипак, нешто ми не да, те се вратих. Он већ озарен каже – желиш и слику, ево оставила си већ нешто, то ћу ти одбити од цене. И ту се распричасмо, прво на шпанском, али чујем да неке речи изговара са енглеским нагласком. Нисам сигурна да ли изводи и карикира, у чему је ствар, па упитам одакле је. Из Њу-јорка. Те пређосмо на енглески. Причали смо сигурно пола сата. Човек путује по целом свету и продаје слике. Обишао је Европу уздуж и попреко, Америку такође. Јесте да са својих шездесетак нема пола зуба, можда некад нема где да спава (није се жалио), али бих, ипак, рекла да је један од најсрећнијих људи које сам у последње време упознала. Каже – шта, ти ћеш сад да се вратиш за Београд, зарадиш нешто пара, па опет да путујеш!?

Потпуно смо се нашли и разумели. Толико сам уживала у разговору и толико ме човек инспирисао. Номад у мени ликује над свим гласовима разума: све се може, по одређену цену, али се може. На крају, сјај његовог крезубог осмеха и ведрина којом зрачи, немају цену. Радити оно што волиш, путовати, у потпуности живети живот и стицати разна искуства, то је непроцењиво.

ВЕЧЕ У САРАЈЕВУ

Без обзира у ком годишњем добу и месецу пада Рамазан, без обзира у колико сати залази сунце, у мојој глави су сви ти акшами стопљени у један те исти хронотоп.

Чаршија пред ифтар.

Зраком се шире мириси из околних ашчиница и ђевабџиница. Облаци дима се надвију над калдрму. Колика год гужва била, колики год замор, све је то увек некако, потмуло, тихо, свечано, у ишчекивању. И они који не посте, к'о бајаги гледају своја посла, али не могу да се отргну тој атмосфери ишчекивања. Као да је месец дана сваки дан нова година. Чини ми се да се и голубови некако умире, и они знају да се нешто дешава.

И сваки пут кад пукне топ, трзнем се, иако знам кад ће. И увек ме прође нека пријатна језа од лепоте и свечаности и љубави.

То је месец слављења и захваљивања на свему што имамо, јер иако не постим, сама свест о томе да неко није окусио ни воду ни храну цео дан тера ме да сваки свој гутљај и залагај много више ценим. Сама помисао да неко можда нема шта да ифтари још више буди жељу да неком помогнемо и нахранимо га.

Месец самилости, љубави, духовног и физичког чишћења.